

56 napja van kitiltva az utcáról a Szeged!

Öt hónapi bujdosás után szerdán este Szabó Dezső Szegedre jött.

Szeged, március 5. (Saját tudósítónktól.) Szabó Dezső szerdán este nyolc órakor egyszerűen, csöndben és titokban belopódzott Szegedre. Öt hónapi keserű bujdosás, magát megtagadás és öt hónapi hazátlan csavargás után visszajött a Földre, ahol megdobálták, megverték és elítélték. Szabó Dezső, a magyar Danton. Aki megírta *Az elsodort falut*, aki megírta *A csodálatos életet*, aki a magyar sorsért, a magyar életért és jövőjéért harcolt, énekelt és kiáltott. Szabó Dezső, akit elítéltek és megvesszőztek.

Öt hónap előtt eladta könyveit: minden kincsét, amit összegyűjtött harminc év alatt. Eladta minden könyvét, ami négy szoba tizenhat falát borította be. És mikor kiürült a Gellért-hegyi vára, fölvette kabátját és elmenekült. A csodálatos élet földjéről, amelyért küzdött és ahol elítélték. Végigbolyongta Itália ragyogó ege alatt a hatalmas kerteket és a partokat. És végigjárta aztán Páris. Mikor elment, nem akart többet írni és nem akart visszajönni. És öt hónap múlva nem tudott még sem elszakadni a magyar földről, ahol megdobálták, megvesszőzték és elítélték. Szabó Dezső szerdán este nyolc órakor csöndben és titokban belopódzott Szegedre.

Most öt hónapi kényszerű, kegyetlen, keserves bujdosás után írni akar és küzdeni a magyar földön — a csodálatos életért.

Pesten ki sem lihegte magát. Itt pihent csak a magyar föld szívében. Most, ahogy egymással szemben ülünk, kitódul belőle minden. Mintha öt hónapig bele lett volna fojtva minden. A sugárgesztivitas legnagyobb erejével beszél. Magyar Danton.

— Öt hónapig csavarogtam, mint egy nagy összeomlás után. Végigjártam Italiát és a Riviera aranyos narancskertjeit. A kifejezhetetlenül gyönyörű, a felségesen szép tengerre nyílt ablakom és volt egy nagy terraszom, ahol órákig ültem csöndben karosszékemben. Néztam a tengert. Lent délen nagyszerű napokat éltem *Nerviben*. Nem gondoltam semmire, még haza sem gondoltam. Egy este aztán, ahogy a terraszomon ültem, fájón és szomorúan rá gondoltam a magyar életre. A költőkre, akiket elhagytam. Ekkor írtam nagy szomorúságban három képeslapot a tenger mellől. *Juhász Gyulának, Tóth Árpádnak és Oláh Gábornak.*

— Három nagyszerű olasz hónap után — gyönyörű villám volt és ur voltam — *Párisban éltem két hónapot.* És két hónap alatt többet tanultam itt, mint otthon tíz év alatt. Páris hallatlanul szép, a párisi nép a legegészségesebb, a legtisztább, a legbecsületesebb. Ragyogóbban nagyobb várost nem lehet látni. A Luxembourg mellett laktam, ahol a Mont Parnasse és a Boulevard Saint Michel összeér. Ablakom ránézett a Luxembourg-kertre és innen néztem végig Páris.

— Közben folyton olvastam a magyar lapokat. Láttam azt a hihetetlen ellentétet, ami a demokratikus köztársaság és a mai Magyarország között tátong. Láttam és éreztem a nem közelethe való emberek szörnyű térfoglalását és kiáldozását... Itt elhallgatott. Végighuzta kezét a homlokán.

— Szeliden, csöndben kell lenni, — mondta. Egy perc múlva folytatta:

— Rájöttem arra, hogy nem szabad megszökni a hivatásom elől, be kell töltenem a hivatásom!

— Az utolsó napokban sétáltam a Porte Royal körül. Ugy véltem, mintha egy kedves szegedi ismerősöm állna előttem. Ugy véltem, közeledik és így szól:

— Te is itt vagy!
— Egy lépést közeledett és kiderült, hogy egy egészen idegen ember áll előttem. Ekkor mondtam magamnak: menj Szegedre és dolgozz! És most egy svungban idejöttem!

— Pestre nem kíváncsoztam. Megérkeztem tegnap délután három órakor a párisi gyorssal a keleti pályaudvarra. Áthajtottam a Nyugatra. Négykor indultam Szeged felé! Magyar miliőre van szükségem, érzem. Egy regényen gondolkoztam kint, amiben Szeged is szerepel. *De kint nem dolgoztam semmit.* Eldobtam a ceruzákat! Most két hatalmas regényen kell dolgoznom. Hatalmasak lesznek, óriásiak! Mind a kettő a mai magyar életből való. Csak ennyit! Majd jönnek az írások. Megszólalok!

— Rengeteg témám van. Képzelteti mennyi gyűlt föl bennem. Öt hónapig nem dolgoztam! Rettenetes programom van, még most nem mondok semmit.

Pihent egy percet. Kérdeztem, mi volt a közvetlen oka, hogy visszajött a magyar földre, hogy Szegedre jött.

Szabó Dezső ezt mondja:
— Szerettem Dosztojevszkijt, Balzacot, a régiket, Homeroszt!

Aztán ezt mondja:

— Rómában volt egy nagy jelenet. Az állomáson ültem, a perronon. A nápolyi vonatot vártam. Egy reflektor lámpása égett és a lámpa alatt állott egy pár. Egy szőke asszony és egy fiatal férfi. Elindulok. Bekerülök a reflektor sugarába, akkor a szőke asszony valami leirhatatlan hangon elkiáltja:

— Szabó Dezső!

— Aztán zokogni kezdett a szőke asszony. A férfi kalapot emelt. Fölszálltak a vonatba. Az asszony kihajolt. És integetett.

— Nagy-nagy percek voltak *Florenben*. Azt hittem, ha jó lakást találok, örökre ott maradok. És Pompei: a szörnyű halál városa! Szicília piszkos! Párisban találtam rá a komoly, egészséges munkára, ami visszaadja a hitet az embernek.

Megjelent Smith főbiztos IX. jelentése.

A decemberivel szemben csökkent az állami bevétel, de februárban is több volt, mint amennyit a szanalás előirányzott.

Budapest, március 5. Megjelent a *Nemzetek Szövetsége magyarországi főbiztosnak IX. jelentése* az 1925 január 1-től január 31-ig terjedő időről. Főbb vonásaiban a jelentés a következőket tartalmazza:

A decemberivel szemben a lekötött bevételek januári eredménye 43.000 millió papír korona. Vagyis a bevétel közel hárommillió aranykorona csökkenést mutat. A bevétel még így is több, mint amennyit a szanalási terv előirányzott. Jelentősebb csökkenés a dohányjövédéknél mutatkozik, aminek oka az, hogy a decemberi bevételekben 40 milliárd papírkorona szerepelt a Csehszlovákiának és Lengyelországnak eladott dohány ára fejében, ami természetesen nem ismétlődik hónaponta. Megállapítja a jelentés, hogy a szakértő szerint a magyar dohányjövédék igazgatása szakszerű és kellőképpen eredményesen működik.

Az állam nyers bevételei január hónapban ismét jelentős emelkedést tüntetnek fel. A költségvetéssel szemben a tényleges eredmény 13 millió aranykoronával nagyobb. Az egyenes adók hozadéka, bár januárban is emelkedést mutatott, a költségvetési előirányzat alatt maradt, mint előzőleg is minden hónapban. A forgalmi adó, illetékek és fogyasztási adók jövedelme ellenben a költségvetési előirányzatba felvett 105 millió aranykoronával szemben 141 millió aranykoronára rugott. A szanalási tervben ez a jövedelem csak 82 millió aranykoronával volt felvéve.

A februári költségvetési előirányzat szerint a felesleg 1,434,504 aranykorona. Ez a szanalási

Az az öt hónap nagyon jó volt, most csak az a fontos, hogy jó lakásom legyen: és dolgozni fogok! Egy évig is itt maradok Szegeden. Óriási regényeket akarok írni!

— Dolgozni minden magyar kultúráért és erőért és dolgozni egy nagy magyar igazi demokráciáért.

— Kilenc láda könyvem utazott velem. Háromszázhuszmilliót költöttem öt hónap alatt! Oh, nem adtam el minden könyvem. A nagy magyar auktorok mind megvannak még és még van *Szint Beove* összes munkája! Érzem, hogy a magyar vidék kell most nekem. Egy jó lakás, dolgozni fogok! Csináltatok könyves polcokat és veszek egy hatalmas íróasztalt! Ugy érzem, jó volt, hogy idejöttem.

Es a bucsuzáskor ennyit mondott:

— Láttam füstölögni két társamat: az Etnát és a Vezuvót. Csöndesek voltak. Majd meglátják, hogy én fogok kitörni! Két társam csak füstölgött! Vör György.

törvél kapcsolatosan készült költségvetéssel szemben 11,017,837 korona többletet jelent annak dacára, hogy az előirányzott kiadások 20 százalékkal emelkedtek. A február havi kiadásokat az állami alkalmazottak lakásbérén kívül 21 millió beruházási előirányzat is terheli, amelyet a csepeli kikötő és a kislakások építésére szántak. Megállapítja a főbiztos, hogy az állami gazdálkodás eddig annyira eredményes volt, hogy az előirányzott hiány helyett végeredményben felesleg mutatkozik.

A Nemzeti Bank heti kimutatásai szerint január folyamán a bankjegyforgalom mintegy másfél százalékkal csökkent. A fedezet tekintetében január folyamán javult a helyzet, ami annál öröndetesebb, mert a kiviteli idény elmúltával bizonyos visszaesés volt várható.

Csonka-Magyarország 1924. évi külkereskedelmi forgalma az 1923 évivel összehasonlítva, a behozatal terén 66 százalékkal, a kivitel terén 70 százalékkal, a kereskedelmi mérleg passzívuma pedig 50 százalékkal növekedett.

A kiskereskedelmi árak indexe január folyamán alig mutat változást. A nagykereskedelmi árak indexe emelkedett, 1924. év végén 60 százalékkal magasabb volt aranyban, mint 1913-ban. A takarékbetétek örvendetes emelkedést mutatnak a betétek főösszege a december 31-i 231,397,087 aranykoronáról január 31-ig 246,632,524 aranykoronára emelkedett. Amely örvendetes ez a jelenség, olyan szomorú, hogy a muakanélküliek száma is emelkedést mutat, amely emelkedés január végén decemberrel szemben mintegy 10 százalék.

Maradjon a kórház a városé!

A Friss Hírek csütörtöki számában egy közlemény jelent meg, amely a kórház átadásának ügyével foglalkozott s így ez a kérdés ismét homlokterbe került.

A polgármester már két év e óta szeretne volna átadni a kórházat az egyetemnek, de szándékát akkor az átalakítás költségébe burkolta. A közvélemény természetesen egyhangulag állást foglalt a kísérlet ellen, mert helyesen felismerie azokat a hátrányokat, amelyek az átadás folytán Szeged lakosságára hárulnának. A város lakossága akkor memorandummal fordult a népjóléti miniszterhez, aki teljes mértékben méltányolta a memorandumban felhozott érveket és a kórház átadásának eszméjét elvetette. Két évi szünet után a polgármester most ismét felvetette ezt a gondolatot, csak hogy most már burkolatlan formában, egyenesen az egyetemnek szánva kórházunkat.

Ismétlésre bocsátkoznánk a köztudatba már átment érvek főlegleges felsorolása volna, ha a memorandumba foglalt érveket most újból felsorakoztatnánk. Közismert dolog, hogy más a kórház és más az egyetem feladata. E kettő harmonikusan kiegészítheti egymást, de egyik sem helyettesítheti a másikat. Elég, ha rámutatunk a pécsi és debreceni egyetemi kórházi viszonyokra. Ezekben a városokban a kórházakat könnyelműen átadják az egyetemnek,

persze ott is kikötésekkel, de az összeütközések a város és az egyetem között mégis állandóan napirenden vannak. Az ottani tisztiorvosok panaszaik szerint a legnagyobb erőfeszítésbe kerül, hogy a sűrűn feljajuló kulturbetrányokat elkerüljék, minthogy az egyetemi klinikák a város szegénysorsu, de ápolásra szoruló betegeit vagy nem tudják, vagy nem akarják felvenni. Innen van, hogy pl. Debrecenben a menház olyan betegekkel van teli, akik a klinikán nem találtak felvételre.

Tudnunk kell, hogy az egyetem legnagyobb részét — közel 70 százalékban — vidékről, nagyobb területekől gyűjti össze a tanítás céljaira szükséges begyűjtését s így — bármennyire fogadkozna is — a város kórházi ápolást igénylő szegény betegeit nem tudná ellátni. Most képzeljük el Szegedet közközház nélkül, amely a kis keretű menház mellett még igen gyakran ennek szerepét is betölti! Hova tennők a szegedi betegeket, midőn a menházba ma is csak a legnagyobb protekció után lehet az arra rászoruló szegény embert elhelyezni.

A kórház átadása kulturintézményeink visszafejlésével azonos. A kórház nem luxus, hanem közszükség, amelynek fenntartása, ápolása és fejlesztése egy 71.000 hold földdel rendelkező városnak lakosságával szemben erkölcsi kötelesség. Válasszuk el végre vég-